

INTERNATIONAL EDUCATION CONGRESS 2023

CONFERENCE ABSTRACT BOOK

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

Ankara Üniversitesi 20-23 Eylül 2023
20-23 September, 2023, Ankara University

EDU congress

International Education Congress

20-23 September 2023
Ankara University

EDUCONGRESS 2023
CONFERENCE ABSTRACT BOOK

e-ISBN: 978-605-72845-3-2

Edu Yayıncılık Eğitim, Danışmanlık, Proje Yönetimi, Organizasyon, Yazılım, Reklam San. Tic. Ltd. Şti.
T: 08504323714 - 0507 5875581
E: eduyayincilik@gmail.com
A: Kızılırmak Mah. Dumlupınar Bulvarı, Next Level, A Blok, K:4, Kno: 3, D: 10, Söğütözü/Ankara

EDU yayıncılık

COMMITTEES / KURULLAR

Kongre Onursal Başkanı / Honorary President of Congress

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR, Ankara Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanları / Congress Presidents

Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Şakir ÇINKIR, Ankara Üniversitesi

Kongre Başkan Yardımcısı / Congress Vice President

Prof. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi

Düzenleme Kurulu Başkanı / Congress Organizing Committee President

Doç. Dr. Cengiz ASLAN, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekan Yardımcısı

Kongre Genel Sekreteri / Congress Secretary General

Dilek ERTUĞRUL, EDU Yayıncılık

Kongre Alan Koordinatörü / Chairman-Network Coordinator

Prof. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Gazi Üniversitesi

Düzenleme Kurulu Üyeleri / Congress Organizing Committee Members

Prof. Dr. Ayşe OKVURAN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Eren CEYLAN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Erten GÖKÇE, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma HAZIR BIKMAZ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma MIZIKACI, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Gürcan GÜRGEN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice BAKKALOĞLU, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Neslihan KARAMAN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Serkan KOŞAR, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Berna COŞKUN ONAN, Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Dilşat PEKER ÜNAL, Yozgat Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Işıner SEVER, Hakkari Üniversitesi
Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan DEMİRKASIMOĞLU, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Yakup DOĞAN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Ümran ALAN, Anadolu Üniversitesi

Dr. Sevgi ERNAS, Ankara Üniversitesi

Doktora Öğrencisi Ayşe İLHAN, Anadolu Üniversitesi

Ar. Gör. Rozerin YAŞA, Süleyman Demirel Üniversitesi

Uluslararası Danışma Kurulu / International Advisory Board

Professor Ali YILDIRIM, University of Gothenburg, SWEDEN

Professor Andrew P. JOHNSON, Minnesota State University, USA

Professor Anthony John ONWUEGBUZIE, University of Cambridge, ENGLAND

Professor Azita MANOUCHEHRI, The Ohio State University, USA

Professor Donna M. MERTENS, Gallaudet University, USA

Professor Filiz KESER ASCHENBERGER, Danube University Krems, AUSTRIA

Professor Ingrid GOGOLIN, University of Hamburg, GERMANY

Professor Joe O'HARA, Dublin City University, IRELAND

Professor Maria P. FIGUEIREDO, Polytechnic Institute of Viseu, PORTUGAL

Professor Martin BROWN, Dublin City University, IRELAND

Professor Stafford HOOD, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA

Professor Todd KETLER, Baylor University, USA

Naz CILO_VAN NOREL, Siemens IoT Consultant, GERMANY

Şeyda SUBAŞI SINGH, University of Vienna, AUSTRIA

EDUCongress Danışma Kurulu / EDUCongress Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Ali SABANCI, Akdeniz Üniversitesi

Prof. Dr. Aysel KÖKSAL AKYOL, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe GÜLER, Kırıkkale Üniversitesi

Prof. Dr. Banu ALTUNAY, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Erdinç ÇAKIROĞLU, ODTÜ

Doç. Dr. Ergül DEMİR, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Fatih YILMAZ, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. H. Ferhan ODABAŞI, Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Fulya CENKSEVEN ÖNDER, Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Gülsen ÜNVER, Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Hanife AKAR, ODTÜ

Prof. Dr. Hasan GÜRGÜR, Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. İsmail SEÇER, Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet BEKDEMİR, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet TORAN, İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Prof. Dr. Mustafa Serdar KÖKSAL, Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Naciye AKSOY, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Nalan KURU, Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Nilüfer KAHRAMAN, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Özgül KELEŞ, Aksaray Üniversitesi

Prof. Dr. Özlem KARAIRMAK, Bahçeşehir Üniversitesi

Prof. Dr. SÜLEYMAN İNAN, Pamukkale Üniversitesi

Prof. Dr. Şengül S. ANAGÜN, Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Taner ALTUN, Trabzon Üniversitesi

EDUCongressYürütme Kurulu / EDUCongress Executive Board

Prof. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Berna COŞKUN ONAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Dilek ERTUĞRUL, EDU Yayıncılık

Doç. Dr. Dilşat PEKER ÜNAL, Yozgat Bozok Üniversitesi

Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Doç. Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan DEMİRKASIMOĞLU, Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Serkan KOŞAR, Gazi Üniversitesi

Dr. Sevgi ERNAS, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Şakir ÇINKIR, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Yakup DOĞAN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

İlkokul Çocuklarına Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi: Sınıf Öğretmenlerinin Deneyimleri

Berrin Genç Ersoy
TED Üniversitesi

Yavuz Kamacı
TED Üniversitesi

Problem Durumu

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusu ana dili olarak Türkçe öğretimi konusuna kıyasla daha yeni bir çalışma alanı olarak dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda özellikle 20.yüzyılın ikinci yarısından itibaren Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER), Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Türkiye Maarif Vaktı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB) ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik gerçekleştirilen çalışmaların sözü edilen önemde katkısı şüphesizdir (Kesik ve Ciğerci, 2020). Bahsi geçen kuruluşların gerçekleştirdikleri çalışmaların yanı sıra alanyazında da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine ilişkin çalışmaların yoğunlaşarak devam ettirildiği görülmektedir. Alanyazında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine ilişkin gerçekleştirilen birtakım araştırmaların yöntem ve teknik seçimine (Güngör vd., 2020), karşılaşılan sorunlara (Demir, 2014; Yağcı, 2017), sözcük öğretimine (Maden vd., 2016; Uğur ve Azizoğlu, 2016) vb. dil becerilerine odaklanıldığı dikkati çekmektedir. Benzer şekilde Karadoğan ve Kardaş'ın (2023) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yayımlanan makalelerin eğilimleri üzerine yaptıkları çalışmada araştırmacıların çoğunlukla genel konular ve materyal üzerine çalışma yaptıkları en az çalışılan örneklem grubundan birinin ilkokul kademesi olduğu görülmektedir. Alanyazında Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeye yönelik yapılan çalışmaların genel olarak yetişkinlere odaklanıyor olması, ilkokul çocuğu yaşlarına ve seviyelerine uygun dil öğretimi süreçlerinin nasıl ilerlediği, öğretim süreçlerinde ne tür zorluklar yaşanıldığı, öğretim sürecinin önemli paydaşlarından olan öğretmenlerin deneyimledikleri yaşantıların neler olduğunun aktarımında oldukça kısır kalındığı dikkati çekmektedir. Bu bağlamda araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul öğrencileri ile çalışan sınıf öğretmenlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlenebilmesi amaçlanmaktadır. Sözü edilen temel amaç doğrultusunda araştırma ile sınıf öğretmenlerinin ilkokul öğrencilerine Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirleyerek öğretmen görüşleri doğrultusunda çözüm önerileri sunmak hedeflenmektedir. Bu bağlamda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten sınıf öğretmenlerine göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul öğrencilerinin dil öğrenme süreçlerinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten sınıf öğretmenlerinin dil öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten sınıf öğretmenleri karşılaştıkları sorunlarla nasıl baş edebilmektedir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul öğrencileri ile çalışan sınıf öğretmenleri Türkçe öğretimi sürecinde karşılaşılan zorlukların aşılabilmesi için ne tür çözümler önermektedir?

Yöntem

Bu araştırma bir betimleyici nitel çalışmadır. Nitel betimleyici araştırmaların temel amacı, herhangi bir olgunun doğrudan betimlenmesini sağlamaktır (Lambert ve Lambert, 2012). Bu bağlamda araştırmada ilkokul öğrencilerine Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini gerçekleştiren sınıf öğretmenlerinin deneyimleri ve görüşleri belirlenerek öğretmenlerin öğretim süreçlerinde karşılaştıkları sorunlar betimlenmeye çalışmıştır. Araştırma katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örneklemeden yararlanılmıştır. Bu bağlamda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul öğrencileri ile çalışan yedi sınıf öğretmeni gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri incelendiğinde 25 ila 40 yılları arasında mesleki kıdeme sahip oldukları ve mevcut sınıflarında 9 ila 16 arasında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilkokul öğrencisi olduğu görülmektedir. Araştırma verileri açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile yüz yüze görüşmeler şeklinde toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular sınıf öğretmenlerinin ilkokul öğrencilerine Türkçeyi yabancı dil olarak öğretme süreçlerinde yaşadıkları deneyimleri ortaya koymaya dönük olarak hazırlanmıştır. Görüşmeler sırasında kullanılması planlanan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu, uzman görüşüne sunularak gerekli geliştirme ve düzenlemeler yapılmış ve form son halini almıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yolu ile analiz edilmiştir. Bu bağlamda süreçte verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamaları takip edilmiştir. Son süreçte ise elde edilen sonuçlar alanyazın ile desteklenerek tartışılmıştır.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Araştırma soruları doğrultusunda elde edilen sonuçlar dört ana tema altında toplanmıştır. Birinci ana tema öğretmenlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine hazır oluşlarıdır. Birinci ana tema; Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik yeterlikler, duygusal gelişimin desteklenmesi, yaparak yaşayarak öğretimin gerçekleşmesi ve diğer meslektaşlardan öğrenme

olmak üzere dört alt kategoriye ayrılmaktadır. Araştırma sonuçları bu noktada Kuşçu'nun (2018) çalışmasındaki sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Kuşçu (2018) çalışmasında öğretmenlerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeye eğitsel süreçler sonucunda başlamadıkları ve kendi deneyimleri sonucunda öğretim uygulamalarını yaptıkları ifade edilmiştir. Yabancı dil öğretimi sürecinde öğretmenin önemi ve etkisi (Benhür, 2006) düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda sınırlı bilgiye sahip olması ve kapsamlı eğitim almamış olmalarının öğretim sürecini olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir. İkinci ana tema Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin özellikleridir. İkinci ana tema; öğrencilerin bireysel özellikleri ve öğrencinin yakın çevre özellikleri olmak üzere iki alt kategoriye ayrılmaktadır. Benzer şekilde Moralı'nın (2018) çalışmasında da Türkçe öğretimi sürecinde çocukların duyuşsal durumundan ve ailesinden kaynaklı sorunların yaşandığı ortaya konmuştur. Üçüncü ana tema Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlardır. Üçüncü ana tema; öğrenci, yakın çevre ve diğer paydaşlar kaynaklı sorunlar olmak üzere üç alt kategoriye ayrılmaktadır. Dördüncü ve son tema ise Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlarla baş etme yollarıdır. Dördüncü ana tema; yazma becerisini geliştirmek için ev ödevi vb. verme, yazma, okuma ve konuşma motivasyonunu artırmaya yönelik çalışma yapma, sosyal etkinliklere öğrencilerin dahil edilmesi, okul-aile işbirliğine yönelik çalışma yapma, öğrencilere yönelik destek eğitimi verilmesi ve tüm öğrencilere eşit mesafede durma çabası olmak üzere sekiz alt kategoriye ayrılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sınıf öğretmenleri, karşılaşılan sorunlar

Kaynakça

Benhür, M. H. (2006). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğretmenin önemi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten, 54*(2006/1). 45-54.

Demir, Ş. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi: Yöntemler, uygulamalar, öğrenme ve öğretmede karşılaşılan bazı sorunlar. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 3*(7), 144-158.

Güngör, H., Çangal, Ö. ve Demir, T. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretimine ilişkin öğrenici ve öğretici görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40*(3), 1163-1191. https://doi.org/10.17152/gefad.756612

Kardoğan, M. ve Kardaş, M. N. (2023). Türkiye'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yayımlanan makalelerin eğilimleri üzerine bir inceleme. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(1), 1-12. https://doi.org/10.53586/susbid.1218745

Kesik, C. ve Ciğerci, M. F. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihçesi ve günümüzdeki durumu. M. F. Ciğerci (Düz.), *İlkokul öğrencilerine Türkçenin yabancı olarak öğretimi* (s. 1-9) içinde. Pegem Akademi.

Lambert, V. A. ve Lambert, C. E. (2012). Qualitative descriptive research: An acceptable design. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research, 16*(4), 255-256.

Maden, S., Altunbay, M. ve Dinçel, Ö. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi uygulamaları: Kavram haritası örneği. *Milli Eğitim Dergisi, 45*(210), 477-488.

Moralı, G. (2018). Suriyeli mülteci çocuklara Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *OPUS International Journal of Society Researches, 8*(15), 1426-1449. https://doi.org/10.26466/opus.443945

Uğur, F. ve Azizoğlu, N. İ. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4*(1), 151-166.

Yağcı, G. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: Belarus örneği. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten, 65*(1), 191-199.